

REVISIONSRAPPORT
**GRUNDLÄGGANDE
GRANSKNING AV
REGIONSTYRELSEN 2021**

Revisionskontoret
Jan-Olof Undvall
Certifierad kommunal revisor
Sofie Pedersen, Revisor
Dnr: REV/17/2021

Innehållsförteckning

1	BAKGRUND.....	3
2	SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING	3
3	AVGRÄNSNING.....	4
4	REVISIONSKRITERIER.....	4
5	ANSVARIG STYRELSE/NÄMND.....	4
6	METOD	4
7	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	5
7.1	STYRNING, UPPFÖLJNING OCH KONTROLL.....	5
7.1.1	Verksamhetsplan och budget	5
7.1.2	Tolkning av fullmäktiges mål	6
7.1.3	Uppföljning och rapportering	7
7.1.4	Beslut om åtgärder	13
7.1.5	Styrelsens interna kontroll	14
7.1.6	Har styrelsen haft en tillfredsställande uppsiktsplikt	15
7.2	BEREDNING AV BOLAGSORDNING FÖR LANDSTINGSBOSTÄDER.....	17
7.3	BEREDNING AV RIKTLINJER FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	18
7.4	MÅL FÖR VERKSAMHET OCH EKONOMI.....	18
7.4.1	Ekonomiskt resultat förenligt med budget.....	19
7.5	VIDTAGNA ÅTGÄRDER UTIFRÅN FÖREGÅENDE ÅRS GRANSKNING.....	19
7.6	BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER.....	20
8	KVALITETSSÄKRING	21
9	UNDERTECKNANDE.....	22
10	BILAGA- DELEGATIONSBESLUT OCH DIARIEFÖRING	22
11	BILAGA - STYRELSENS INTERNA KONTROLL	24
12	BILAGA – UPPFÖLJNING AV MÅL	26

1 BAKGRUND

Regionens revisorer granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom styrelsen och nämndernas verksamhetsområden. Revisorererna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de föreskrifter som gäller för verksamheten följs. De ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Den grundläggande granskningen genomförs varje år avseende nämnder och styrelser och är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser.

I föregående års grundläggande granskning framkom att styrelsen inte har bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd kontrollplan. Styrelsen hade brustit i sin beredning av regionplanen för 2021 då de synnerliga skäl för nedskrivning av balanskravet som man hänvisar till inte har stöd i kommunallagen. Vidare konstaterade revisionen att regionen inte fastställt en riktlinje för God ekonomisk hushållning.

Revisionen gjorde även bedömningen att regionstyrelsen inte hade en tillfredsställande målpuppfyllelse för verksamheten.

Händelser från året som gått har även detta år präglats av covidpandemin men även av den turbulens som följde av att arbetsgivaren Region Jämtland Härjedalen i slutet av 2019 sade upp ett antal arbetstidsmodeller.¹

Ovanstående iakttagelser har följts upp som en del av den grundläggande granskningen.

2 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syftet med den grundläggande granskningen har varit att ge underlag för revisorererna att uttala sig om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt, om verksamheten sköts på ett ekonomiskt tillfredställande sätt och om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Revisionsfrågor

Granskningen besvarar följande revisionsfrågor:

Styrning, uppföljning och kontroll

- Har styrelsen antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?
- Finns resultatmål för nämndens ekonomi och verksamhet som utgår från fullmäktiges viljeinriktning och prioritering?
- Har styrelsen haft en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen?
- Har styrelsen fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och resultatmål?
- Har styrelsen bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?

¹ Uppsägning av arbetstidsmodeller i Region Jämtland Härjedalen, dnr: RS/305/2020

- Har styrelsen haft en tillfredsställande uppsiktsplikt?
- Har styrelsen vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?

Måluppfyllnad

- När styrelsen fastställda mål för verksamhet och ekonomi?
- Har styrelsen ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?

3 AVGRÄNSNING

Granskningen har avgränsats till verksamhetsåret 2021. Styrelsens räkenskaper omfattas inte av denna granskning då de granskas i samband med regionens bokslut.

4 REVISIONSKRITERIER

Vår bedömning har utgått från:

- [Kommunallagen \(2017:725\)](#)
- Reglemente för regionstyrelsen 2019-2022 ([RS/2343/2016](#))
- Regionplan 2021-2023 ([RS/316/2020](#))
- Regionstyrelsens verksamhetsplan och budget 2021 ([RS/593/2020](#))
- Reglemente och riktlinje för intern kontroll och styrning ([RS/598/2018](#))
- Regler för planering och uppföljning av Region Jämtland Härjedalens styromdell ([RS/101/2015](#))
- Fullmäktigebeslut

5 ANSVARIG STYRELSE/NÄMND

Granskningen avser regionstyrelsen.

6 METOD

Granskningen har utförts genom inhämtning och granskning av styrande dokument, protokoll, delårs- och årsrapporter, hearing, dialog, intervjuer, inhämtning av skriftliga svar på frågor.

Substansgranskning har utförts för att i erforderlig omfattning verifiera gjorda utsagor samt att system och rutiner fungerar på avsett sätt.

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 STYRNING, UPPFÖLJNING OCH KONTROLL

7.1.1 Verksamhetsplan och budget

Revisionsfråga: Har styrelsen antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?

Styrmodellen

Enligt regionens styrmodell fastställer nämnderna och regionstyrelsen sina verksamhetsplaner med budget för nästkommande verksamhetsår i november. Planerna anmäls sedan till fullmäktige.

Verksamhets- och uppföljningsplan fastställdes i november

Styrelsens verksamhetsplan för 2021 fastställdes den 4 november 2020.² Verksamhetsplanen innehåller även regionstyrelsens uppföljningsplan och sammanträdesplan.

Verksamhetsplanen anmäldes till regionfullmäktige den 17 februari.³

Revidering vid två tillfällen

Styrelsen har reviderat verksamhetsplanen vid två tillfällen, i januari och i mars 2021.

Revideringen i januari avsåg hur regionstyrelsen ska följa upp frågor inom ramen för regionstyrelsens personalpolitiska ansvar samt personalansvar. Revideringen i mars avsåg justering av budgetramar i regionstyrelsens verksamhetsplan.⁴

Revideringarna av verksamhetsplanen anmäldes till regionfullmäktige den 14 april 2021.⁵

Verksamhetsplan för 2022

Regionstyrelsen fastställde sin verksamhetsplan för 2022 den 10 november 2021⁶ och regionstyrelsens ordförande informerade fullmäktige om den på deras sammanträde den 1 december 2021.⁷

Bedömning

- Vi bedömer att fastställandet av verksamhetsplan och budget varit tillfredsställande och skett i enlighet med regionens styrmodell. Vi noterar att de revideringar som skett i januari och mars har anmälts till fullmäktige.

² Regionstyrelsens beslut 2020-11-04 § 184, Regionstyrelsens verksamhetsplan och budget 2021 (RS/593/2020)

³ Regionfullmäktiges beslut 2021-02-17 § 3, Anmälan av inkomna handlingar till regionfullmäktige

⁴ Regionstyrelsens beslut 2021-03-24 § 39, Justering av budgetramar i regionstyrelsens verksamhetsplan 2021 (RS/593/2020)

⁵ Regionfullmäktiges beslut 2021-04-14, § 32, Anmälan av inkomna handlingar till regionfullmäktige

⁶ Regionstyrelsens beslut 2021-11-10 § 203, Regionstyrelsens verksamhetsplan och budget 2022 (RS/425/2021)

⁷ Regionfullmäktiges beslut 2021-12-01 § 141, Regionstyrelsens rapport till regionfullmäktige (RS/11/2021)

7.1.2 Tolkning av fullmäktiges mål

Revisionsfråga: Finns resultatmål för styrelsens ekonomi och verksamhet som utgår från fullmäktiges viljeinriktning och prioritering?

Enligt styrmodellen ska strategierna och insatsområden från regionplanen konkretiseras genom politiska resultatmål och mätetal för ett år.

Regionfullmäktige har i regionplan 2021–2023 beslutat om fyra strategier vilka visar den politiska viljeinriktningen och övergripande prioriteringar, s.k. prioriterade insatsområden.

De fyra strategierna är:

- Strategi för länets utveckling
- Strategi för vård
- Strategi för våra medarbetare
- Strategi för ekonomi

Styrelsen har i den senast reviderade verksamhetsplanen från mars uttolkat strategierna i 18 resultatmål och 34 mätetal. För mål som saknar mätetal finns en formulering om att ett arbete ska påbörjas eller fortsätta att utvecklas.

2020 innehöll verksamhetsplanen 24 politiska resultatmål och 14 mätetal.

Brister i uttolkningen

Nedan framgår några noterade brister i hur styrelsen uttolkat fullmäktiges prioriterade insatsområden.

- Styrelsen har inte uttolkat insatsområdet ”*Kompetens och erfarenhet*” i något resultatmål.
- Målet om att regionen ska ha ett *tydligt informationsägarskap* är mer en beskrivning om varför det är bra med ett tydligt informationsägarskap än ett mål som anger vad styrelsen vill uppnå.
- Det mätetal som styrelsen använder för att mäta målet om *långsiktiga kompetensförsörjningen* ger mer en ögonblicksbild av medarbetarnas kompetens än hur styrelsen lyckats med den långsiktig kompetensförsörjningen.
- Styrelsen har i uttolkningen av insatsområdet ”*God och nära vård*” angett ett mätetal som mäter i vilken grad politiker och tjänstemän varit närvarande på möten. Mätetalet speglar inte verksamhetens utveckling mot *God och nära vård*.
- För insatsområdet ”*Hög tillgänglighet och kontinuitet*” har styrelsen inte gjort någon uttolkning i mål som mäter vare sig kontinuitet eller tillgänglighet. I stället har styrelsen fokuserat på att det blir fler aktörer genom att möjliggöra alternativa driftsformer.

Bedömning

- Vi bedömer att styrelsen inte på ett helt tillfredsställande sätt uttolkat fullmäktiges viljeinriktning och prioriteringar i resultatmål.
- För några insatsområden har nedbrytningen skett på ett sätt som inte fullt ut speglar fullmäktiges prioriteringar, som *långsiktig kompetensförsörjning*, *God och nära vård* och *tillgänglighet och kontinuitet*.
- Vi noterar att antal mätetal ökat vilket är tillfredsställande då mätbara mål har betydelse för styrelsens uppföljning och kontroll.

Vi rekommenderar styrelsen att utveckla sin verksamhetsplan med att bryta ner insatsområdena i mätbara resultatmål och aktiviteter.

7.1.3 Uppföljning och rapportering

Revisionsfråga: Har styrelsen haft en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen?

Enligt styrmodellen ska åiterrapportering av verksamhet och ekonomi ske i form av månadsrapporter, tertial- och delårsrapporter samt årsredovisning. Uppföljning ska även ske enligt den uppföljningsplan som ingår i styrelsens verksamhetsplan.

Regionstyrelsen ska efter februari, mars, maj, juni, september, oktober och november redovisa en kort ekonomisk verksamhetsrapport.

Samtliga nämnder ska per april och augusti redovisa en tertialrapport respektive delårsrapport som innefattar både ekonomi och verksamhet samt resultat för måluppfyllelse.

Inför regionstyrelsens upprättande av årsredovisning ska samtliga nämnder och deras underliggande verksamheter leverera sina verksamhetsberättelser i februari/mars.

Styrelsens uppföljningsplan

I uppföljningsplanen anges vilka områden som styrelsen särskilt ska följa upp under året. De områden som valts ut i uppföljningsplanen utgår från regionstyrelsens ansvarsområdet och utvalda prioriteringar för året där en fördjupad uppföljning är viktig.

Regionstyrelsen har i stort följt den uppföljningsplan som är beslutad i samband med verksamhetsplanen.

Vid några tillfällen har ärenden hanterats på ett senare sammanträde än vad som anges i uppföljningsplanen, eller vid endast ett tillfälle, trots att uppföljningsplanen anger fler, exempelvis:

- Regionstyrelsens uppföljning av ledarskap och förordnanden har endast hanterats vid styrelsens sammanträde i april.⁸
- Regionstyrelsens uppföljning av folkhälsa har endast hanterats på vid styrelsens sammanträde i oktober.⁹

Vi noterar även några ärenden i uppföljningsplanen som styrelsen inte särskilt behandlat:

- Regionstyrelsens uppföljning av nationella statsbidrag.¹⁰ Styrelsen har inte gjort en separat uppföljning under 2021.
- Regionstyrelsens uppföljning av arbete på distans.¹¹ Däremot har detta redovisats inom ramen för ärendet "Plan för utveckling av distans- och hybridarbete som stöd för etablering av regionala arbetshubbar". Samt att det tagits upp under regiondirektörens rapport.
- Uppföljning av internkontrollplan 2021.

⁸ Regionstyrelsens uppföljning av ledarskap och förordnanden, dnr: RS/107/2021

⁹ Regionstyrelsens uppföljning av folkhälsa, dnr: RS/108/2021

¹⁰ Regionstyrelsens uppföljning av nationella statsbidrag, dnr: RS/100/2021

¹¹ Regionstyrelsens uppföljning av arbete på distans, dnr: RS/101/2021

Uppföljning av verksamhetsplanen

Vid sitt sammanträde den 6 oktober följde regionstyrelsen upp sin verksamhetsplan avseende mål och aktiviteter¹². Styrelsen konstaterade att i stort pågår aktiviteter enligt plan. De förseningar som noterades handlade främst om aktiviteter kopplade till informationshantering och kommunikation.

Av uppföljningen framgick att coronapandemin medfört omprioriteringar av arbetet vilket framför allt försenat utvecklingsarbetet. Målområden med aktiviteter som handlat om utbildningsinsatser har inte kunnat genomföras.

Vidare angav styrelsen att de medvetet gjort ambitionssänkningar i de arbeten som var tänkt att inkludera hälso- och sjukvården för att inte ytterligare belasta dem.

Uppföljning av ekonomin

Utfall för styrelsens förvaltningsområde för 2021 har under året varierat enligt tabellen (mkr):

Månad	Utfall	Budget	Avvikelse mot budget	Avvikelse mot budget regionstab	Avvikelse mot budget vårdval	Avvikelse mot budget regiondirektör
Februari	-206	-263	57	-6	5	58
Mars	-307	-395	88	-10	3	95
April	-501	-527	- 47*	-18	3	-32*
Maj	-577	-659	-18*	-23	3	1*
Juni	-662	-790	4*	-32	1	35*
Augusti	-1 016	-1 042	26	-33	5	54
September	-1 119	-1 175	55	-36	6	86
Oktober	-1 228	-1 307	79	-44	7	117
November	- 1 349	-1 439	90	-49	7	132

* Efter justering covid-ersättning från regionstyrelsen till hälso- och sjukvårdsnämnden. April -73 mkr, maj -101 mkr, juni -124 mkr.

Vi noterar att regionstyrelsen som helhet haft en positiv avvikelse mot budget, dock har regionstaben genomgående under året haft negativa budgetavvikelser.

Det har gjorts en omfördelning av covid-ersättning avseende vaccination, provtagning och uppskjuten vård. Dessa medel redovisas inom hälso- och sjukvårdsnämnden.

Månadsrapporter

Vi konstaterar att styrelsen har följt styrmodellen och styrelsens uppföljningsplan vad gäller månadsrapporteringar.

¹² Regionstyrelsens beslut 2021-10-06 § 168, Uppföljning av regionstyrelsens verksamhetsplan 2021 (RS/593/2020)

Månadsrapporterna är i likhet med tidigare år på en regionövergripande nivå. Exempelvis presenteras uppgifter om sjukfrånvaro/arbetsmiljö enbart på en regionövergripande nivå, men det presenteras inga detaljer för regionstyrelsens verksamhetsområde. Rapporterna saknar även uppgifter om utförd tid för regionstyrelsens verksamhetsområden.

Styrelsen har inte fattat några beslut om åtgärder i samband med månadsrapporterna utöver ovanstående nämnda beslut i april.

Tertialrapport per april 2021

Styrelsen godkände tertialrapport per april 2021 på sitt sammanträde i juni.¹³ Styrelsen redovisade en positiv avvikelse mot budget på 26 miljoner kronor, men efter justering av ersättningar mot hälso- och sjukvårdsnämnden hamnar budgetavvikelsen för regionstyrelsen på -47 miljoner kronor.

I tertialrapporten gör styrelsen bedömningen att de når följande fyra resultatmål:

- Det strategiska arbetet i länet gällande samverkan mellan kultur och folkhälsa ska utvecklas
- Samhällsekonomiskt och miljömässigt hållbar läkemedelsanvändning
- Medarbetarna ska vara delaktiga och ha inflytande över hur arbetet utförs och utvecklas
- Region Jämtland Härjedalen ska långsiktigt försörja verksamheten med rätt kompetens

Styrelsen når inte följande resultatmål:

- Digitalisering och nya arbetsmetoder
- En ekonomi i balans

Styrelsen når heller inte målet om att ”*material och produkter ska hanteras på ett sätt som minskar miljöpåverkan*”, men detta på grund av att det endast mäts årsvis och därmed finns inget utfall att visa.

Övriga resultatmål anses påbörjade, men inte uppnådda.

Regionstyrelsen redovisade tertialrapport per april 2021 på regionfullmäktiges sammanträde 23 juni 2021.¹⁴

Delårsrapport per augusti 2021

I delårsrapporten gör styrelsen bedömningen att de når fem av sina resultatmål:

- Erbjudna möjligheter till distansarbete i hemmet eller i regionens lokaler i syfte att i större utsträckning ge invånare i hela länet och utanför länet möjlighet till anställning i Region Jämtland Härjedalen.
- Det strategiska arbetet i länet gällande samverkan mellan kultur och folkhälsa ska utvecklas
- Samhällsekonomiskt och miljömässigt hållbar läkemedelsanvändning.

¹³ Regionstyrelsens beslut 2021-06-02 § 95, Tertialrapport april 2021 (RS/169/2021)

¹⁴ Regionfullmäktiges beslut 2021-06-23, § 67, Regionstyrelsens rapport till regionfullmäktige 2021 (RS/11/2021)

- Medarbetarna ska vara delaktiga och ha inflytande över hur arbetet utförs och utvecklas.
- Region Jämtland Härjedalen ska långsiktigt försörja verksamheten med rätt kompetens.

Styrelsen bedömer att följande resultatmål inte kommer att nås:

- Tillgången till en språk- och kulturanpassad vård för den samiska patienten ska öka.
- Digitalisering och nya arbetsmetoder.

Övriga resultatmål redovisas som påbörjade, men inte uppnådda.

Vi har noterat att styrelsen i delårsrapportens sammanställning och styrelsens uppföljning gör olika bedömningar av uppfyllelsen av resultatmålet för ”*Samhällsekonomiskt och miljömässigt hållbar läkemedelsanvändning*”. I delårsrapporten hade måluppfyllelsen bedömts som tillfredsställande, medan i styrelsens uppföljning av verksamhetsplanen är den bedömd som inte helt tillfredsställande.

I delårsrapporten per augusti uppgick de tillfälliga statsbidragen kopplat till pandemin 173 miljoner kronor, medan kostnaderna uppgick till 81 miljoner kronor.

Verksamhetsuppföljning

I månadsrapporterna till regionstyrelsen ingår även information om antal anställda vid hälso- och sjukvårdsnämnden, regionala utvecklingsnämnden, patientnämnden och revisionen.

Regionstyrelsen fokuserar på arbetsförhållanden inom hälso- och sjukvårdsnämndens och regionala utvecklingsnämndens förvaltningsområden, samt beskriver det på en regionövergripande nivå. Regionstyrelsens verksamhetsområde berörs endast kortfattat.

En notering vi gör, vid jämförelse av uppgifter i månadsrapporter för de olika nämnderna, är att det finns en marginell skillnad när det gäller uppgifter över antalet anställda vid hälso- och sjukvårdsnämnden mellan den rapport som hälso- och sjukvårdsnämnden får, mot den som presenteras för regionstyrelsen. För regionala utvecklingsnämnden är antalet som rapporteras i nämnd och styrelse dock desamma.

Styrelsens arbetsgivaransvar

Enligt styrelsens reglemente ska styrelsen ha hand om regionövergripande frågor som personalorgan, frågor där regionen uppträder som part och som personalpolitiskt behöver hållas ihop. Det innefattar exempelvis att träffa kollektivavtal.

Styrelsen har återkommande fått information om den ansträngda personalsituationen.

Vi kan av protokoll inte utläsa att styrelsen agerat utifrån sin roll som ansvarig för övergripande personalpolitiska frågor.

Bemanningsföretag

Kostnaden för bemanningspersonal har ökat under året. Totalt uppgick kostnaden till 152 miljoner kronor vilket är 26 miljoner kronor högre än 2020. Ökningen avser framför allt sjuksköterskor och specialistsköterskor. Ökningen förklaras med att den är en konsekvens av uppsägningar inom främst slutenvården och akuten samt höga sjukskrivningstal.

Av månadsrapporterna framkommer att avrop av hyrpersonal inte alltid har kunnat tillgodoses pga. brist av hos bemanningsföretagen.

Tillgänglighet

I månadsrapporterna finns ingen redovisning av tillgängligheten kopplat till hälsovalet, dvs 0:an (kontakt med primärvården samma dag) och 3:an (medicinsk bedömning i primärvården inom tre dagar).

Sjukskrivning

Under året har sjukfrånvaron minskat från föregående år till 5,4 procent, men målet om lägre än 4,6 % har inte uppnåtts. Det finns ingen specificering av sjukfrånvaron i månadsrapporterna för regionstyrelsens förvaltningsområde, men i årsredovisningen framgår att sjukskrivningen inom regionstaben har minskat till 5,7 procent från 5,9 procent.

Uppföljning vårdval/hälsoval

Styrelsen har under 2021 behandlat och godkänt årsbokslut för hälsoval 2020.¹⁵

Inför hälsovalet 2021 gjorde den politiska majoriteten i styrgruppen bedömningen att förändringar i hälsovalet inför 2021 kan komma att vara så pass omfattande att det är nödvändigt med en uppsägning av nuvarande avtal. Regionstyrelsen gav därför regiondirektören i uppdrag att säga upp nuvarande avtal med vårdgivarna.¹⁶

Regionfullmäktige fastställde förfrågningsunderlaget för hälsovalet för 2021 i juni 2020.

Förfrågningsunderlaget för vårdval medicinsk fotvård samt för vårdval för allmäntandvård för barn och unga vuxna fastställdes av regionstyrelsen i november 2020.

Styrelsen genomförde en uppföljning av vårdval/hälsovalet i november 2021.¹⁷

En kortfattad uppföljning av vårdvalet gjordes i samband med tertialuppföljningen där de kort beskriver hälsovalet med fokus på privata vårdgivare inklusive medicinsk fotvård och allmäntandvård. I delårsrapporten per augusti ingår en något längre redovisning av vårdvalet, men även den har fokus på de privata vårdgivarna.

Ekonomisk reglering av sistahandsansvaret

Styrelsen har genomfört en utredning för att se över hur regionens sistahandsansvar ska regleras ekonomiskt. Det handlar om att det ska finnas en hälsocentralsstruktur i varje kommun och det är regionens ansvar att se till att det finns. Sistahandsansvaret kan inte överlåtas åt en enskild vårdgivare.

Styrelsens fastställde vid sitt möte i juni ett särskilt dokument som beskriver hur den ekonomiska regleringen ska ske¹⁸.

Uppföljning av tillgångsförvaltningen

Enligt reglementet för tillgångsförvaltningen¹⁹ ska regionstyrelsen få en åiterrapportering om medelsförvaltning i tertial, delårsbokslut och årsredovisning. Utöver denna rapportering ska styrelsens förses med månatliga rapporter. Dessa månatliga rapporter består i en riskkontrollrapport som finns förtecknad under punkten anmälan av inkommande handlingar.

¹⁵ Regionstyrelsens beslut 2021-03-24 § 41, Årsbokslut 2020 Hälsoval Region Jämtland Härjedalen (RS/98/2021)

¹⁶ Regionstyrelsens beslut 2019-12-10 § 218, Uppsägning avtal/överenskommelser Hälsoval Region Jämtland Härjedalen (RS/722/2019)

¹⁷ Regionstyrelsens beslut 2021-11-10 § 2020, Uppföljning vårdval/hälsoval (RS/263/2021)

¹⁸ Regionfullmäktiges beslut 2021-06-23 § 84, Likvärdiga villkor för utförare inom valfrihetssystem i Region Jämtland Härjedalen (RS/383/2021)

¹⁹ Reglemente avseende finansiering och skuldförvaltning samt förvaltning av likviditet och pensionsmedel (RS/783/2016)

Vi kan konstatera att det finns en eftersläpning i den månatliga rapporteringen. I styrelsens protokoll för juni finns riskkontrollrapporterna januari t.o.m. april noterade. I styrelsens protokoll för augusti återfinns riskkontrollrapporterna för maj och juni och i oktober återfinns riskkontrollrapport för juli.

Nästkommande anmälan av riskkontrollrapport för 2021 finns noterad på styrelsens möte 30 mars 2022.

Riskkontrollrapporterna återfinns i diariet under ett samlingsärende.²⁰ Rapporter för perioden augusti t.o.m. november saknas dock.

Uppdraget om nedsättning av Länstrafikens aktiekapital har inte genomförts

Vid en kontroll av uppdrag som regionstyrelsen fått av regionfullmäktige samt de uppdrag som styrelsen gett till regiondirektören kan vi konstatera att regionstyrelsen över lag genomfört dessa, eller har en plan för när ärendena ska hanteras vidare.²¹

Uppdraget om nedsättning av aktiekapitalet i Länstrafiken har dock inte genomförts.

Fullmäktige beslutade i februari om en nedsättning av aktiekapitalet i Länstrafiken²². Enligt uppgift har någon nedsättning inte genomförts pga. att det skulle fördröja likvidationsprocessen. Någon återredovisning till fullmäktige om att nedsättningen inte genomfördes har emellertid inte skett. Det framgår inte heller av styrelsens protokoll att ingen nedsättning av aktiekapital skett.

Styrelsens protokoll och återrapportering av delegationsbeslut

Styrelsen har haft 13 sammanträden under 2021, varav fem extrainsatta sammanträden. Ett planerat sammanträde har blivit inställt. Vid fyra tillfällen har styrelsen haft sammanträden som löper över två dagar.

Reglementet reviderades under året, och gav möjlighet till digital signering av protokollen.

Styrelsens protokoll har justerats och anslagits i enlighet med kommunallagens bestämmelser och i enlighet med styrelsens reglemente.

Regionstyrelsen har återrapporterat delegationsbeslut vid samtliga av sina ordinarie sammanträden. Protokollen för anmälan av delegationsbesluten hänvisar till diarienummer och dokumentnummer i diariet för aktuell handling.

En stickprovskontroll visar att delegationsbesluten är fattade och återrapporterade i enlighet med gällande delegationsbestämmelser. Delegationsbesluten finns även tillgängliga som underlag i sammanträdeshandlingarna inför sammanträdet.

När det gäller delegationsärenden avseende anställningar framgår inte av sammanställningen en hänvisning till punkt i delegationsbestämmelsen och uppgift om delegat, se bilaga delegationsbeslut.

²⁰ Skuld- och tillgångsrapporter 2021 (RS/16/2021)

²¹ Mailkorrespondens med samordningskansliet med svar på frågor, 2022-02-21

²² Fullmäktiges möte 17 februari 2021, § 25.

Vissa brister i diarieföring

Under granskningen har vi upptäckt ett antal brister vad gäller diarieföring av ärenden. Det handlar om ärende som diarieförts med fel diarienummer och fördröjd diarieföring, se bilaga i slutet av rapporten.

Bedömning

- Vi bedömer att styrelsen haft en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen. Vi anser dock att vissa måttal inte speglar avsedda resultatmål, exempelvis om långsiktig personalförsörjning och god och nära vård.
- Vi bedömer att styrelsen inte har agerat på ett tillfredsställande sätt utifrån sitt ansvar för personalpolitiska frågor, som reglerar förhållandet mellan regionen som arbetsgivare och dess arbetstagare.
- Vi anser att styrelsen inte har en helt tillfredsställande uppföljning och kontroll av sitt förvaltningsområde då månadsrapporterna, tertial- och delårsrapporterna är endast på en regionövergripande nivå.
- Vi anser att styrelsens uppföljning av Hälsovalet inte varit helt tillfredsställande då vi saknar en kontinuerlig uppföljningen av hälsocentralernas tillgänglighet, 0:an och 3:an.
- Vi anser att det finns brister i den månatliga rapporteringen av tillgångsförvaltningen då det dels finns en eftersläpning i rapporteringen och att det dels för några månader saknas en rapportering.
- Vi anser att diarieföringen av ärenden inte varit helt tillfredsställande.
- Styrelsen har inte informerat fullmäktige om att det inte skett någon nedsättning av Länstrafikens aktiekapital. Styrelsen har därmed brutit i sin återredovisning till fullmäktige.

Vi rekommenderar att styrelsen utvecklar rapporteringen med uppföljning vad avser styrelsens förvaltningsområde.

7.1.4 Beslut om åtgärder

Revisionsfråga: Har styrelsen fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och resultatmål?

Underskott i regionstaben – inga åtgärder vidtagits

Vi noterar att styrelsen haft en positiv avvikelse mot budget, men att regionstabens avvikelse genomgående varit negativ. Avvikelserna redogörs återkommande, i stora drag, i månadsrapporterna samt i april- och augustiuppföljningarna.

Styrelsen fattade den 27 april ett särskilt beslut i samband med månadsrapporten för mars, där styrelsen begärde att en analys av regionstabens underskott skulle presenteras för regionstyrelsen i juni.²³ Vi kan inte i styrelseprotokoll för juni månad utläsa att någon särskild analys i enlighet med uppdraget presenterats för styrelsen.

Åtgärder för återrekrytering av personal

²³ Regionstyrelsens beslut 2021-04-27 § 72, Månadsrapport mars 2021 (RS/3/2021)

Styrelsen har i reglementet ett övergripande ansvar för frågor som rör förhållandet mellan regionen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

Vid tertialuppföljningen per april fattade styrelsen beslut om att ge regiondirektören i uppdrag att vidta åtgärder för att möjliggöra återrekrytering av erfaren personal och återkomma till regionstyrelsen om beslut i regionstyrelsen krävs.²⁴

Utifrån protokoll kan vi utläsa att styrelsen i augusti och december, i samband med regiondirektörens rapport, fått en återrapportering av uppdraget. Dock saknas det information i protokoll och möteshandlingar om vilka åtgärder som vidtagits.

Enligt uppgift från samordningskansliet gjordes en bedömning av att inga beslut av regionstyrelsen krävts.²⁵

Inga övriga beslut om åtgärder utifrån avvikelse i budget och resultatmål har fattats i samband med månads-, tertial- och delårsrapporterna.

Bedömning

- Vi bedömer att styrelsen delvis fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget. Dokumentationen av åtgärder har inte skett på ett helt tillfredsställande sätt.

7.1.5 Styrelsens interna kontroll

Revisionsfråga: Har styrelsen bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?

Internkontrollplanen

Enligt styrmodellen ska regionstyrelsen och nämnderna göra en uppföljning av internkontrollplanen två gånger per år. Styrelsen och nämnderna ska därefter besluta om eventuella åtgärdsplaner utifrån gjorda redovisningar.

Arbetet med internkontrollen regleras i ett av regionfullmäktige fastställt internkontrollreglemente. Enligt reglemente för intern kontroll och styrning ska styrelsen och nämnderna fastställa internkontrollplaner inom sina respektive ansvarsområden.²⁶

För 2020 riktade revisorerna kritik mot att styrelsen fastställde sin internkontrollplan sent på året. Orsaken till förseningen var att ett nytt arbetssätt var planerat att införas under 2020, men detta avstannade i samband med coronapandemin och en omstart fick göras utifrån befintlig metod. För 2021 har det nya arbetssättet fortfarande inte införts. Till skillnad från 2020 valde styrelsen att inte ta fram en internkontrollplan utifrån den befintliga metoden, och någon internkontrollplan för 2021 har därför inte tagits fram.

Uppsiktsplikt över nämndernas interna kontroll

Enligt reglemente för intern kontroll och styrning ska styrelsen ha uppsikt över nämndernas internkontrollarbete och göra en utvärdering om den varit tillräcklig. Bedömningen ska lämnas till regionfullmäktige i samband med årsredovisningen.

Av samma anledning som regionstyrelsen, har hälso- och sjukvårdsnämnden inte antagit någon internkontrollplan för 2021. Av styrelsens protokoll framgår inte att styrelsen noterat detta i samband med sin uppsiktsplikt.

²⁴ Regionstyrelsens protokoll 2021-06-02 § 95, Tertialrapport april 2021 (RS/169/2021)

²⁵ Mailkorrespondens med samordningskansliet med svar på frågor, 2022-02-21

²⁶ Reglemente och riktlinjer för intern kontroll, dnr: RS/598/2018

Regionala utvecklingsnämnden däremot har fastställt en internkontrollplan för 2021 och följt upp den. Styrelsen har tagit del av denna i samband med styrelsemötet i december.²⁷

Patientnämnden har fastställt en internkontrollplan för 2021, och har även följt upp den.²⁸ Dock kan vi inte av styrelsens protokoll utläsa att uppföljningen delgetts regionstyrelsen.

Styrelsen har i årsredovisningen gjort bedömningen att den interna kontrollen för regionen inte varit ändamålsenlig.

Iakttagelser utifrån fördjupade granskningar

Utifrån årets fördjupade granskning har vissa brister i styrelsens interna kontroll framkommit. Det handlar bl.a. om otydligheter kring roller, ansvar, kompetens och rutiner. Det handlar också om brister i dokumentation för avvikelshantering gällande processer som sträcker sig mellan regionen och kommuner. Även brister i målstyrning och uppföljning har noterats. Se även bilaga i slutet av rapporten.

Bedömning

- Vi instämmer i styrelsens en bedömning av att den interna kontrollen inte varit tillräcklig.

7.1.6 Har styrelsen haft en tillfredsställande uppsiktsplikt

Styrmodellen anger att regionstyrelsen ska besluta om en årlig plan för uppsiktsplikten som ska utvärderas och delges regionfullmäktige i årsbokslutet. Vi kan av protokollen inte utläsa att styrelsen fattat beslut om en plan för uppsiktsplikten så som styrmodellen anger.²⁹

Reviderade regler för uppsiktsplikten

Enligt gällande styrmodell beslutar regionstyrelsen om regler för regionstyrelsens uppsiktsplikt. Regionstyrelsen fattade i mars 2021 beslut om reviderade regler för uppsiktsplikten.³⁰ Reglerna anger bland annat att styrelsen ska inhämta den information som behövs för att kunna utföra uppsiktsplikten och att styrelsen utövar den genom att löpande ta del av protokoll, verksamhetsplaner, månads-, delårs-, och årsrapporter, revisorernas granskningsrapporter, nämndernas uppföljning av den interna kontrollen, ägardirektiv (eller motsvarande), nämndernas rapporter.

Regionstyrelsen ska årligen få en skriftlig rapport över verksamheten i Region Jämtland Härjedalens nämnder, gemensamma nämnder, liksom verksamheter i annan form där regionen har ett engagemang (bolag, stiftelser, bostadsrättsföreningar m.fl.).

Rapporten ska innehålla information om hur respektive verksamhet uppfyller sitt syfte och uppdrag i förhållande till det kommunala ändamålet utifrån gällande styrdokument (reglemente, ägardirektiv, bolagsordning, stadgar, samverkansavtal).

Vidare ska det av rapporten framgå hur målen uppfylls i förhållande till relevanta beslut fattade av regionfullmäktige, liksom den ekonomiska situationen.

I reglerna för regionstyrelsens uppsiktsplikt står det att styrelsen årligen ska lämna en information om sin utförda uppsiktsplikt till regionfullmäktige på dess sammanträde i juni.

²⁷ Regionstyrelsens protokoll 2021-06-02 § 117 samt Regionstyrelsens protokoll 2021-12-09 § 248, Anmälan av inkomna handlingar till regionstyrelsen

²⁸ Patientnämndens beslut 2021-05-20 § 50, Uppföljning internkontrollplan 2021

²⁹ Region Jämtland Härjedalens styrmodell s. 14, fastställd av regionfullmäktige 2021-10-20 § 123, (RS/101/2015)

³⁰ Regionstyrelsens beslut 2021-03-24 § 40, Reviderade regler för regionstyrelsens uppsiktsplikt (RS/2324/2016)

Ett godkännande av uppsiktsplikten i juni

Regionstyrelsen beslutade på sitt sammanträde i juni att godkänna rapporten om regionstyrelsens uppsiktsplikt 2021. I regionstyrelsens beslut konstaterades att de verksamheter Region Jämtland Härjedalen bedriver eller på något sätt deltar i huvudsakligen bedrivs på ett bra och ändamålsenligt sätt, men att coronapandemin på olika sätt och i varierande grad påverkar verksamheterna.

Prövningen av bolagen ska ske var för sig

Regionstyrelsen beslutade i juni även att den verksamhet som AB Transitio, Almi Företagspartner Mitt AB, Jämtlandsgården AB, Landstingsbostäder i Jämtland AB, Länstrafiken i Jämtlands län AB, Naboer AB, Norrtåg AB, Peak Region AB, Samtrafiken AB, Torsta AB och Vattenbrukscentrum Norr AB har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.³¹

Enligt kommunallagen ska prövningen av bolagen ske var för sig och regionstyrelsen kan inte fatta ett beslut i klump³².

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Styrelsen beslutade i november 2020 att hålla hälso- och sjukvårdsnämnden under särskild uppsikt även under 2021.³³

Styrelsen beslutade att ge regiondirektören i uppdrag att till regionstyrelsen i oktober framlägga rapport, inom ramen för uppsiktsplikten, gällande hälso- och sjukvårdsnämndens arbete när det gäller uppskjuten vård samt regionala utvecklingsnämndens arbete kring återgången till normalläge för kollektivtrafik och kultur.

Styrelsen godkände den 6 oktober 2021 åiterrapporteringen av uppdraget. Styrelsen tog inga beslut om åtgärder i samband med behandlingen av ärendet.³⁴

Försämrad tillgänglighet och ökade bemanningskostnader

Sammanfattningsvis visar åiterrapporteringen att tillgängligheten under första delen av 2021 har försämrats, främst inom områden där det sedan tidigare varit långa väntetider.

Styrelsens månadsrapporter har genomgående rapporterat att vårdtillfällen minskat gentemot föregående år. Vidare rapporteras problem med bemanning och att nyrekrytering inte sker i den takt som önskas och att kostnaden för bemanningsföretag varit ökande under året men inte speglar hela den ökade efterfrågan, då avrop inte alltid kan besättas på grund av brist även hos bemanningsföretagen.

Styrelsen har inte fattat några beslut om åtgärder med anledning av rapporteringarna.

Regionala utvecklingsnämnden

Styrelsen fick, som tidigare nämnt, den 6 oktober 2021 en åiterrapportering om regionala utvecklingsnämndens arbete kring återgången till normalläge för kollektivtrafik och kultur. Rapporten anger att återgången till normalläge för kollektivtrafiken följer den nationella planen för att öppna upp samhället, men det finns ett antal farhågor, som kan medföra att planen för att öppna upp försenas.

³¹ Regionstyrelsens beslut 2021-06-02 § 100, Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2021 (RS/401/2021)

³² KL 6 kap 9 §, Kommunallagen med kommentarer s. 312.

³³ Regionstyrelsens beslut 2020-11-04 § 183, Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2020 om hälso- och sjukvårdsnämnden (RS/152/2020)

³⁴ Regionstyrelsens beslut 2021-10-06 § 169, Regionstyrelsens uppsiktsplikt – åiterrapportering enligt § 100 (RS/401/2021)

Vad gäller kultur så handlar utmaningarna främst om komplicerad logistik och snabba omställningar samt en flexibilitet i planeringsarbetet.

Rapporten konstaterar att en återgång till samma läge som före pandemin är inte aktuellt. Nya tider kräver nya arbetsätt och det finns fördelar med att även kunna nå ut digitalt.

Utvärdering av uppsiktsplikten

Enligt styrmodellen ska styrelsen utvärdera uppsiktsplikten i samband med årsbokslutet. Av årsredovisningen framgår dock ingen utvärdering av uppsiktsplikten. Däremot finns en kort beskrivning av hur styrelsen genomfört uppsiktsplikten, de beslut som styrelsen fattat med anledning av uppsiktsplikten och vilken återrapportering styrelsen fått. Vi kan inte heller i protokoll utläsa att styrelsen informerat fullmäktige om sin uppsiktsplikt i enlighet med regler för styrelsens uppsiktsplikt.

Bedömning

- Styrelsen har delvis utövat sin uppsiktsplikt i enlighet med kommunallagen, gällande styrmodell och enligt regler för regionstyrelsens uppsiktsplikt då styrelsen inte antagit någon plan för uppsiktsplikten som styrmodellen anger. Styrelsen har inte heller informerat fullmäktige enligt gällande regler. Styrelsen har dessutom inte uppmärksammat att hälso- och sjukvårdsnämnden saknar en internkontrollplan.
- Vi anser att styrelsen brustit att agera utifrån sin uppsiktsplikt utifrån hälso- och sjukvårdsnämndens bristande tillgänglighet och svårigheter att bemanna vissa delar inom sjukvårdsorganisationen.
- Vi anser att styrelsens förstärkta uppsiktsplikt inte varit helt tillfredsställande då styrelsen fattat ett beslut i klump för kommunala aktiebolag avseende om verksamheten varit förenligt med det kommunala ändamålet. Prövningen ska avse varje bolag för sig.

Vi rekommenderar styrelsen att se över styrdokumentet så att de inte ger motstridiga uppgifter.

7.2 BEREDNING AV BOLAGSORDNING FÖR LANDSTINGSBOSTÄDER

Regionstyrelsen beslutade i juni om att föreslå fullmäktige att ändra bolagsordningen för Landstingsbostäder³⁵. Förändringen handlade om att bolaget inte längre skulle vara ett allmännyttigt bolag utan bedrivs enligt affärsmässiga principer.

Enligt kommunallagen gäller självkostnadsprincipen som huvudregel för all verksamhet. Enligt 10 kap. 3 § KL ska en kommun eller region som lämnar över skötseln av en kommunal angelägenhet till ett helägt kommunalt aktiebolag se till att de kommunala befogenheterna som anger ramen för verksamheten anges i bolagsordningen. Det innebär bl.a. tillämpningen av självkostnadsprincipen.

Undantag från självkostnadsprincipen är bl.a. att det i speciallagstiftning anges att verksamheten ska bedrivs på affärsmässighet, t.ex. produktion av handel med el, eller fjärrvärmeverksamhet, ellagen och fjärrvärmelagen samt allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.

³⁵ Regionstyrelsens beslut 2021-06-02 § 125, Reviderad bolagsordning och ägardirektiv för Landstingsbostäder i Jämtlands län (RS/468/2019)

Bedömning

- Vi anser inte att styrelsen i sin beredning på ett tydligt sätt säkerställt att förändringen i bolagsordningen om att bolaget ska bedrivas enligt affärsmässiga principer är i enlighet med de kommunalrättsliga principerna då bolaget inte längre omfattas av någon speciallagstiftning som undantar självkostnadsprincipen.

7.3 BEREDNING AV RIKTLINJER FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Revisorerna har tidigare rekommenderat regionstyrelsen att ta fram förslag till riktlinjer som fullmäktige kan besluta om. Regionfullmäktige har i oktober 2021 fastställt riktlinjer för god ekonomisk hushållning³⁶.

Enligt kommentarerna till kommunallagen ska riktlinjerna ska ge vägledning om vad god ekonomisk hushållning är för den enskilda regionen. Dessa ska ta utgångspunkt i regionens ekonomiska ställning, vilka faktorer som främst kommer att påverka verksamhet och ekonomi samt en bedömning av faktorerens betydelse och påverkansbarhet. Det handlar om planerade investeringar, låneskuld och det totala pensionsåtagandets påverkan på resultat och ställning.

Bedömning

- Vi anser att styrelsens beredning av riktlinjerna inte varit helt tillfredsställande. Vi tycker inte att det i riktlinjerna på ett tillfredsställande sätt redogörs för vad en god ekonomisk hushållning är för regionen kopplat till planerade investeringar, låneskuld och framför allt att klara sitt pensionsåtagande.

7.4 MAL FÖR VERKSAMHET OCH EKONOMI

Revisionsfråga: När styrelsen fastställda mål för verksamhet och ekonomi?

Regionstyrelsen redovisar i årsredovisningen måluppfyllelsen för 20 resultatmål varav:

- 8 bedöms som tillfredsställande och målen är uppnådda,
- 10 bedöms som inte helt tillfredsställande och där arbete är pågående men inte uppnåtts,
- 2 bedöms otillfredsställande och att målet ej har uppnåtts.

I årsredovisningen ges följande redovisning av strategier:

- Inom strategi för länets utveckling redovisas 5 resultatmål som uppnådda.
- Inom strategi för vård redovisas 1 resultatmål som uppnått.
- Inom strategi för våra medarbetare redovisas 2 resultatmål som uppnådda.
- Inom strategi för ekonomi uppnår man inga av resultatmålen.

Antalet mål skiljer sig mellan verksamhetsplan och redovisning

Vi noterar att styrelsen redovisar fler resultatmål än vad som är angivet i verksamhetsplanen. I verksamhetsplanen anger styrelsen att den innehåller 18 resultatmål, men det antal

³⁶ Regionfullmäktige 2021-10-20 § 127 Dnr RS/577/2021

som följs upp är 20. Styrelsen har bedömt att de strategiska inriktningarna ”digitalisering och nya arbetsmetoder” samt ”en ekonomi i balans” även utgör resultatmål.³⁷

Vi noterar att det i flera fall saknas en återredovisning av i verksamhetsplanen angivna aktiviteter. Det förekommer också att målvärdet skiljer sig mellan verksamhetsplanen och sammanställningen av måluppfyllelse. Se vidare bilaga i slutet av rapporten.

Bedömning

- Vi bedömer att styrelsen styrelsens måluppfyllelse är otillfredsställande.
- Vi anser att beskrivningen av måluppfyllelsen i vissa fall är otydlig och bristfällig.
- Vi bedömer att redovisningen av resultatmålen är otydlig och svår att följa då uppföljningen blandar strategiska inriktningar med resultatmål.

Vi rekommenderar att styrelsen utvecklar sin målstyrning.

7.4.1 Ekonomiskt resultat förenligt med budget

Revisionsfråga: Har styrelsen ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?

Regionstyrelsen som helhet redovisar en positiv budgetavvikelse på 120 miljoner kronor. Område regiondirektör redovisar en positiv budgetavvikelse på 173 miljoner kronor som främst beror på riktade statsbidrag som var betydligt högre än budgeterat. Vårdval redovisar en positiv budgetavvikelse på 7 miljoner kronor, medan regionstaben har en negativ avvikelse mot budget om 61 miljoner kronor.

Styrelsen når inte målet för en ekonomi i balans då målet om en bruttokostnadsutveckling på 1,9 procent kraftigt överskridits och utfallet för regionstyrelsen var 10,6 procent.

Bedömning

- Vi bedömer att styrelsen delvis når målet för ekonomiskt resultat. Dock visar regionstaben återigen på ett underskott.

7.5 VIDTAGNA ÅTGÄRDER UTFRÅN FÖREGÅENDE ÅRS GRANSKNING

Revisionsfråga: Har styrelsen vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?

Vid föregående års grundläggande granskning konstaterade revisionen att regionfullmäktige inte antagit några riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Regionstyrelsen har under 2021 berett ärendet till fullmäktige som fattade beslut om att anta riktlinjen.

Vid föregående års granskning gjordes även bedömningen att regionstyrelsen brustit i såväl uppsikt som den interna kontrollen då styrelsen inte följt reglemente och riktlinjer för internkontroll samt inte genomfört någon uppsikt eller gjort en bedömning över regionala utvecklingsnämnden.

³⁷ Korrespondens med samordningskansliet, 2022-03-14

I tabellen nedan redovisas i vilken grad nämnden vidtagit åtgärder.

Rekommendation	Vidtagen åtgärd
Anta riktlinje för god ekonomisk hushållning	Riktlinjen antogs av fullmäktige 2021-10-06, § 181
Upprättande och uppföljning av internkontrollplan	Styrelsen har inte antagit någon egen internkontrollplan eller plan för uppsiktsplikt.
Måluppfyllnad för verksamheten	Måluppfyllelsen är även för 2021 på en låg nivå.

7.6 BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Vår sammanfattande bedömning är att styrelsen inte har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen är bristfällig.

Styrelsen redovisar en låg måluppfyllelse och har inte fattat beslut om åtgärder för att bättre nå målen. Styrelsen har dessutom inte fattat några beslut för att komma till rätta med regionstabens negativa budgetavvikelse.

Bedömningen grundar sig på följande:

Revisionsfråga	Svar	Kommentar
Styrning, uppföljning, kontroll		
Har styrelsen antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?	Ja	Fastställandet av verksamhetsplan och budget har varit tillfredsställande och skett i enlighet med regionens styrmodell
Finns resultatmål för styrelsens ekonomi och verksamhet som utgår från fullmäktiges viljeinriktning och prioritering?	Delvis	Resultatmålen har blivit färre än 2020, men måtetalen har ökat. Några av resultatmålen saknar dock måtetal, till viss del har styrelsen i stället angett att ett arbete ska påbörjas alternativt fortsätta utvecklas. Det saknas resultatmål för insatsområdet "Kompetens och erfarenhet".
Har styrelsen haft en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen?	Ja	Månadsrapporterna, tertial- och delårsrapporterna är på en regionövergripande nivå, och vi saknar en utförligare återrapportering vad avser styrelsens förvaltningsområde.
Har styrelsen fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och resultatmål?	Delvis	Styrelsen har delvis fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget. Vi konstaterar dock att styrelsen inte alltid får en återkoppling av fattade beslut. Trots information om låg måluppfyllelse redan i början av året har styrelsen inte fattat beslut om åtgärder.

Har styrelsen bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?	Nej	Den interna kontrollen för regionstyrelsen har varit otillfredsställande då ingen internkontrollplan upprättats och heller inte följts upp.
Har styrelsen haft en tillfredsställande uppsiktsplikt?	Delvis	Styrelsen har inte fastställt någon plan för uppsiktsplikten och inte heller gjort någon utvärdering i årsredovisningen. När det gäller den förstärkta uppsiktsplikten har ett beslut i klump fattas. Enligt KL ska varje bolag prövas enskilt.
Har styrelsen vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?	Delvis	Regionfullmäktige har antagit riktlinjer för God ekonomisk hushållning. Brister kvarstår gällande upprättande och uppföljning av internkontrollplanen och uppsiktsplikten över nämnderna Måluppfyllelsen är fortsatt på en låg nivå.
Ändamålsenlighet/ Ekonomiskt tillfredsställande		
När styrelsen fastställda mål för verksamhet och ekonomi?	Delvis	Regionstyrelsen redovisar en positiv budgetavvikelse. Däremot redovisar de en låg måluppfyllelse.
Ekonomiskt tillfredsställande		
Har styrelsen ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?	Ja	Regionstyrelsen som helhet redovisar en positiv budgetavvikelse, däremot redovisar regionstaben återigen ett underskott.

Vi rekommenderar styrelsen att:

- *utveckla sin verksamhetsplan med att bryta ner insatsområdena i mätbara resultatmål och aktiviteter.*
- *utveckla rapporteringen med uppföljning vad avser styrelsens förvaltningsområde.*
- *se över styrdokumenterna så att de inte ger motstridiga uppgifter.*
- *utveckla sin målstyrning.*

8 KVALITETSSÄKRING

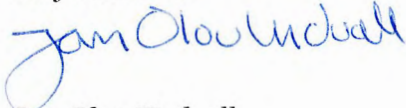
Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har (har givits möjlighet att) faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

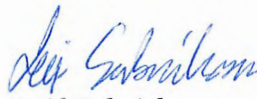
9 UNDERTECKNANDE

Projektledare:

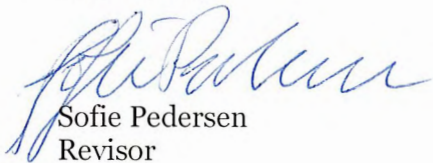
Jan-Olov Undvall
Certifierad kommunal revisor

Kvalitetssäkring:

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

Biträdande:

Sofie Pedersen
Revisor

10 BILAGA- DELEGATIONSBeslut och Diarieföring

Följande stickprov av delegationsbeslut genomfördes:

- Dnr: RS/753/2020 - Beslut om användning av pott för akuta investeringar i investeringsbudget 2021 (haveripotten)
Vi konstaterar att besluten är fattade i enlighet med gällande delegationsbestämmelser.
- Dnr: RS720/2020 – Upphandlingsuppdrag
Upphandling Systemstöd för avropsfunktionen
Vi konstaterar att beslutet har dokumenterats i avsedd blankett för delegationsbeslut gällande upphandling, och information om delegationspunkt, delegat och kontratsignering följer delegationsbestämmelserna.
- RS/777/2020 - Svar på remiss: Ändring i Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2014:74) om begränsningar av förordnande och utlämnande av vissa läkemedel
Vi konstaterar att information om delegationspunkt och delegat framgår av beslutet. Biträdande regiondirektör kan vid brådskande ärenden träda in i regiondirektörs ställe Vi konstaterar att besluten är fattade i enlighet med gällande delegationsbestämmelser.

Delegationsärenden avseende anställningar

För delegationsärenden avseende anställningar finns ett samlingsärende per år. Regionstyrelsens delegationsbestämmelser anger att beslut av anställningar anmäls i form av en så kallad delegationslista, det vill säga en sammanställning över fattade beslut.³⁸

Handlingen är skyddad i diariet på grund av att den innehåller personuppgifter. En stickprovskontroll visar att regionstyrelsen har följt gällande delegationsbestämmelser

³⁸ Delegationsbestämmelser för regionstyrelsen i Region Jämtland Härjedalen 2019-2022, dnr: RS/24/2019

och handlingen innehåller uppgift om period för respektive rapport, befattning, namn, enhet och tidsperiod/tillsvidareanställning.

Sammanställningen innehåller inte någon hänvisning till punkt i delegationsbestämmelserna, eller uppgift över vem som fattat respektive beslut. Vi har i denna granskning inte utfört någon kontroll av enskilda anställningsavtal, och har därmed inte kontrollerat om respektive beslut uppfyller formerna för delegationsbeslut.

Noterade brister i diariet

- Regionfullmäktige beslutade den 17 februari 2021, § 16 om ändring av regionfullmäktiges arbetsordning, regionstyrelsens, hälso- och sjukvårdsnämndens, regionala utvecklingsnämndens, krisledningsnämndens, patientnämndens och revisorerens reglementen för att möjliggöra digital signering av regionfullmäktiges, styrelsens, nämndernas och revisionens protokoll.
- En uppdaterad version av regionfullmäktiges arbetsordning samt reglementena för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden registrerades i diariet i december 2021.³⁹
- Regionplan och budget 2021-2023 har diarienummer RS/2016/2020. Men diarienumret som står angivet i handlingen för regionplanen hör till regionstyrelsens inspel till regionplan 2021–2023.

³⁹ Översyn av den politiska organisationen för mandatperioden 2019 – 2022 (RS/2343/2016)

11 BILAGA - STYRELSENS INTERNA KONTROLL

Tabellen nedan visar de fördjupade granskningar som revisorerna för år 2021 genomförde inom styrelsens ansvarsområde.

Fördjupad granskning	lakttagelse
Granskning av löner och arvoden Rev/4/2021	Vår samlade bedömning är att regionstyrelsen endast delvis har säkerställt att den interna kontrollen för lönehanteringen är ändamålsenlig och tillräcklig. Brister återfinns gällande roller och ansvar, kompetens och rutiner för och utförande av olika kontrollmoment
Granskning av samverkan gällande barn och unga med psykisk ohälsa Rev/5/2021	Vår sammanfattande bedömning är att ansvariga nämnder endast delvis har säkerställt en ändamålsenlig samverkan gällande barn och unga med psykisk ohälsa. Organisationen av samverkan är inte helt ändamålsenlig då vissa grupperingar saknar tydliga och uppdaterade uppdrag. Vidare bedömer vi att gemensamma målsättningar behöver förtydligas och inarbetas i nämndernas och verksamheternas planer, uppdrag och mål. Dokumenterade rutiner för avvikelshantering gällande samverkan saknas och kunskaper och rutiner vid upprättande av SIP:ar behöver förbättras.
Granskning av personalförsörjning Rev/6/2021	Vår sammanfattande bedömning är att det saknas ett processinriktat arbetssätt när det gäller kompetensförsörjningsarbetet. Det saknas en aktuell strategi eller handlingsplan. Brister i målstyrningen och i uppföljningen medför en otillräcklig intern kontroll för styrelse och nämnd.
Granskning av Produktions- och kapacitetsplanering Rev/8/2021	Regionen har haft ambitionen att etablera en produktions- och kapacitetsplanering i minst nio år och fullmäktige har haft formuleringar i budgetar sedan 2015. Trots detta har inte sjukhusvården kommit långt i arbetet med att införa en fungerande produktionsstyrning. Styrelsen, genom sin stabsfunktion, berörs genom sitt ansvar för uppföljning och kontroll och att verksamheten följer de riktlinjer och rutiner som verksamheten tagit fram.
Granskning av Kris- och katastrofberedskap Rev/9/2021	Styrelsens interna kontroll kan förbättras genom att styrning och uppföljning av kris- och beredskapsplaneringen integreras i styrelsen ordinarie styr- och uppföljningsstruktur samt i internkontrollplanen.

<p>Granskning av investeringsprocessen Rev/11/2021</p>	<p>Vår sammanfattande bedömning är att regionstyrelsen inte fullt ut har säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av investeringsprocessen. Det saknas en långsiktig strategi för regionens investeringar. Risker finns att investeringar blir kostnadsdrivande om det inte finns en tillräcklig styrning. Dokumenterade kriterier för prioritering av investeringar saknas på övergripande nivå. En systematisk uppföljning av genomförda investeringar görs delvis. Uppföljningen görs dock i första hand gentemot fastställd budget eftersom det finns brister i rutiner kring planering, kalkyl och tidplan. Det saknas även en prognos över beräknad totalutgift.</p>
<p>Granskning av ekonomistyrning med fokus på budgetprocessen och resursfördelning Rev/12/2021</p>	<p>Fördelningen av ansvar och befogenheter gällande ekonomistyrning har inte förtydligats på ett tillräckligt sätt och hälso- och sjukvårdsnämnden bör säkerställa att arbetet med att minska kostnaderna fortskrider.</p> <p>Styrmodellen har inte följts gällande intern kontroll under 2021.</p>
<p>Granskning av roller, ansvar och befogenheter Rev/31/2021</p>	<p>Vår samlade bedömning är att det finns en otydlighet kring roller och ansvarsfördelningen. Till stor del handlar otydligheten om vilket politiskt organ som har det samlade ansvaret för hälso- och sjukvården. Oklarheten finns i reglementena men förstärks av hur övriga regelverk är formulerade samt av hur ärenden (t.ex. ärenden om övergripande hälso- och sjukvårdsplanering) i praktiken hanteras. Det är i första hand relationen mellan regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden som är oklar.</p>

12 BILAGA – UPPFÖLJNING AV MÅL

I uppföljningen av resultatmålet ”*Stärka Region Jämtland Härjedalen som välkomnande och handlingskraftig*” saknar vi en beskrivning av de i verksamhetsplanen angivna aktiviteterna: genomförande av intern varumärkesundersökning, genomförande av en översyn av organisationens kommunikationsstruktur i syfte att stärka den interna och externa bilden av organisationen samt en förstudie av ett nytt intranät. Styrelsen noterar endast att en projektledare för nytt intranät är anställd och att aktiviteter försenats pga. pandemin.

I verksamhetsplanen skriver regionstyrelsen att Region Jämtland Härjedalens samtliga akademiska- och universitetssjukvårdsenheter ska ha aktiviteter för att säkerställa vetenskaplig produktion, patientsäker och kostnadseffektiv forskning, god utbildningsmiljö samt det egna innovationsarbetet. Detta redovisas inte i uppföljningen av målet ”*Region Jämtland Härjedalen ska aktivt skapa förutsättningar för medarbetare att bedriva högkvalitativ forskning, högre utbildning samt innovationsarbete*”. Styrelsen beskriver heller inte hur Kliniskt Träningscentrum utvecklats. Målet bedöms ändå som uppfyllt.

I verksamhetsplanen står det att en handlingsplan till Strategi för samisk hälsa ska tas fram under 2021. I redovisning av uppföljning av övergripande handlingsplaner framgår att arbetet med strategin pågår och handlingsplan ska utformas under 2022. I uppföljning av övergripande handlingsplaner framgår att utredningen om vad det skulle innebära om FN:s urfolksdeklaration skulle implementeras i regionens egna verksamheter pågår och beräknas vara färdig för beslut under 2022.

Vi noterar att målvärdet som anges för ”*digitalisering och nya arbetsmetoder*” skiljer sig mellan verksamhetsplanen och sammanställning av måluppfyllelsen. Verksamhetsplanen anger 9 avdelningar och måluppfyllelsen anger 7 avdelningar.

Verksamhetsplanen beskriver att målet ”*Medarbetarna ska vara delaktiga och ha inflytande över hur arbetet utförs och utvecklas*” handlar om aktiviteter inom regionstyrelsens och nämndernas verksamheter för att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet samt aktiviteter för att främja samverkan mellan och inom organisationens verksamheter. Redovisningen av måluppfyllelsen beskriver inte vilka aktiviteter som genomförts.

I redovisning av målet om att ”*Region Jämtland Härjedalen ska ha ett utvecklande ledarskap med fokus på stödande, tillgängligt och coachande förhållningssätt*” beskriver styrelsen hur många som gått de olika utvecklingsprogrammen. Verksamhetsplanen anger att regionstyrelsen och nämnderna gemensamt ska arbeta med aktiviteter i syfte att alla chefer ska ha goda förutsättningar för att utöva sitt ansvar och ledarskap. Redovisningen anger inga övriga aktiviteter genomförts för verksamheter inom regionstyrelsen.

I redovisningen av måluppfyllelsen av ”*Arbetsmiljön inom Region Jämtland Härjedalen ska vara hälsofrämjande och bidra till ett hållbart arbetsliv*” redovisar man inte om man identifierat några friskfaktorer.